

ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ТА ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ В УМОВАХ ЗАГРОЗИ ІНТЕРЕСАМ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

У статті аналізується проблематика використання та захисту персональних даних в умовах загрози інтересам національної безпеки України. Звертається увага на певні законодавчі перешкоди щодо участі громадських формувань у відстоюванні інтересів національної безпеки країни. Пропонуються конкретні шляхи вирішення проблеми шляхом внесення відповідних змін до Закону України «Про захист персональних даних».

Ключові слова: персональні дані, захист персональних даних, конфіденційна інформація про особу, право на повагу до приватного та сімейного життя, до житла та кореспонденції, право на відступ від зобов'язань, дерогація, загроза інтересам національної безпеки.

**Діхтівський Петро
Васильович,**

*д. ю. н., професор
кафедри
адміністративного
права юридичного
факультету КНУ імені
Тараса Шевченка*

**Марченко Віктор
Борисович,**

*к. ю. н., доцент
кафедри правового
регулювання
економіки
юридичного
факультету КНЕУ
імені Вадима
Гетьмана*

Актуальність тематики використання та правового захисту персональних даних обумовлюється тим, що права особи щодо персональних даних є складовою частиною права на повагу до приватного та сімейного життя, до житла та кореспонденції [13, с. 15]. Останнє ж закріплене в статті 8 Європейської Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод [4]. Водночас, утвердження й забезпечення прав і свобод людини, відповідно до статті 3 Конституції України [1], є головним обов'язком української держави. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, держава відповідає перед людиною за свою діяльність.

Як відомо, вперше право особи на захист від втручання інших у приватне життя, зокрема, з боку держави, було зафіксовано в статті 12 (повага до приватного та сімейного життя) Загальної декларації прав людини Організації Об'єднаних Націй 1948 року. Згодом недопустимість свавільного чи незаконного втручання в особисте та сімейне життя людини була визнана міжнародною спільнотою в Міжнародному пакті про громадянські й політичні права ООН від 16.12.1966 (стаття 17).

Нагальним аспектом правової проблематики прав особи в Україні загалом та використання й захисту

персональних даних зокрема є триваюча збройна агресія проти України, яка супроводжується вчиненням воєнних злочинів і злочинів проти людяності збройними формуваннями, керованими, контрольованими й фінансованими Російською Федерацією, як це визначено в Заяві Верховної Ради України «Про відступ України від окремих зобов'язань, визначених Міжнародним пактом про громадянські і політичні права та Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод» [7].

Відповідно до пункту 3 вказаної Заяви агресія становить суспільну небезпеку, яка загрожує життю нації в розумінні пункту 1 статті 4 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, пункту 1 статті 15 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Це означає, що під час війни або іншої суспільної небезпеки, яка загрожує життю нації, і про наявність якої офіційно оголошується, держава може здійснити тимчасовий відступ від зобов'язань (дерогацію) [17], тобто, вжити заходів, що відступають від її зобов'язань щодо захисту прав особи, однак виключно в тих межах, яких вимагає гострота становища, і за умови, що такі заходи не суперечать іншим її зобов'язанням згідно з міжнародним правом. І, як впливає з пункту 9 вищезгаданої Заяви, Україна скористалась таким правом дeroгації.

Таким чином, надзвичайні суспільні обставини особливо актуалізують проблематику правового регулювання використання та захисту прав особи щодо персональних даних та

диктують необхідність відповідних правових досліджень цієї проблеми.

Дослідженню окремих питань правового захисту персональних даних присвятили свої праці окремі юристи та науковці, зокрема, А. Пазюк, В. Головченко, Л. Чернявський, П. Макушев, О. Оніщенко, І. Сенюта та ін. Однак на сьогодні практично немає публікацій, присвячених дослідженню особливостей правового регулювання використання та захисту персональних даних в умовах становища, у якому опинилася Україна внаслідок збройної агресії на сході країни.

Мета публікації полягає в тому, щоб на основі аналізу законодавчих, теоретичних і практичних матеріалів виявити особливості правового регулювання використання та захисту персональних даних в умовах спровокованої суспільної небезпеки в Україні, визначити відповідну проблематику та шляхи її вирішення.

Перш за все, слід зазначити, що право на захист персональних даних є частиною прав, що захищаються статтею 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод [4] та статтею 17 Міжнародного пакту про громадянські й політичні права [3], які гарантують право на повагу до приватного та сімейного життя, житла та кореспонденції, а також визначає умови, за яких дозволяється обмежувати це право. При цьому органи державної влади не можуть втручатися в здійснення цього права, за винятком випадків, коли втручання здійснюється згідно із законом і є необхідним у демократичному суспільстві в інтересах національної та

громадської безпеки чи економічного добробуту країни, для запобігання заворушенням чи злочинам, для захисту здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб. Так само в Конвенції про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних [5] дія закладених у ній обмежень щодо здійснення прав можлива лише за умови існування загрози для інтересів, які переважають (наприклад, інтереси безпеки та захисту держави) [13, с. 17]. Відповідно до п. 2 ст. 9 зазначеної Конвенції відхилення від положень статей 5, 6 та 8 цієї Конвенції дозволяється тоді, коли таке відхилення передбачене законодавством Сторони та є в демократичному суспільстві необхідним заходом, спрямованим на:

а) захист державної та громадської безпеки, фінансових інтересів Держави або на боротьбу з кримінальними правопорушеннями;

б) захист суб'єкта даних або прав і свобод інших людей. Отже, право на захист персональних даних не є абсолютним, у кожному випадку воно має бути приведене у відповідність з іншими правами [13, с. 23].

Водночас, слід зауважити, що опинившись фактично в стані війни, Україна, як правова держава, прагне діяти в правовому полі. І хоча в Україні і не введено правовий режим воєнного стану, однак можна говорити про запровадження певних окремих елементів надзвичайного правового режиму, відповідно до тих викликів, які сьогодні стоять перед нашою країною, — це питання загрози територіальної цілісності України. Тобто, йдеться про випадки, коли

самі правові норми не скасовуються, але зупиняється чи призупиняється їх дія або змінюється режим їх застосування. Особливої актуальності ці випадки набувають, якщо стосуються захисту прав людини.

Одним із таких випадків є прийнята нещодавно Заява Верховної Ради України «Про відступ України від окремих зобов'язань, визначених Міжнародним пактом про громадянські і політичні права та Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод» [7]. Перш за все, Україна визначає підставу, що змушує її вдаватись до права дерогації. Це, відповідно до п. 3 Заяви, — триваюча збройна агресія Російської Федерації проти України, яка становить суспільну небезпеку, яка загрожує життю нації в розумінні пункту 1 статті 4 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, пункту 1 статті 15 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Відповідно до п. 9. Заяви [7] Україна користується своїм правом на відступ від зобов'язань, визначених пунктом 3 статті 2, статтями 9, 12, 14 та 17 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права та статтями 5, 6, 8 та 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Отже, Україна заявила про можливість відступу від гарантування таких прав, як право на свободу та особисту недоторканність, право на справедливий суд, право на повагу до приватного і сімейного життя, право на ефективний засіб юридичного захисту, право на вільне пересування і свободу вибору місця проживання.

При цьому в Заяві [7] вказуються вже прийняті відповідними органами держави рішення, що спричинили необхідність певних відступів від міжнародних стандартів з прав людини. Це, зокрема, прийняті відповідними законами рішення:

а) щодо превентивного затримання осіб, причетних до терористичної діяльності, на строк понад 72 години, але не більше ніж на 30 діб (п. 5);

б) щодо особливого режиму досудового розслідування (п. 6);

в) щодо зміни територіальної підсудності судових справ (п. 7);

г) щодо надання певних надзвичайних повноважень новоутвореним військово-цивільним адміністраціям у зоні АТО (ст. 5 Закону України «Про військово-цивільні адміністрації», зі змінами від 04.02.2016 р.), як тимчасовий вимушений захід з елементами військової організації управління для забезпечення безпеки та нормалізації життєдіяльності населення в районі проведення анти-терористичної операції.

Таким чином, Україна відступила від зобов'язань, визначених статтею 17 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права та статтею 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, які гарантують право на повагу до свого приватного та сімейного життя, до свого житла та кореспонденції. Україна, практично, створила умови для відступу і від міжнародних зобов'язань щодо гарантування права на захист проти збору та використання персональних даних, оскільки останнє становить частину передбаченого статтею 8 права на повагу до приватного

та сімейного життя, до житла та кореспонденції [13, с. 15].

Вищевказане не означає, що скасовується чи призупиняється дія норм законодавства України про захист персональних даних. Тут слід наголосити, що в цьому випадку йдеться лише про умову для відступу від зобов'язань щодо персональних даних, оскільки відповідної юридичної підстави у вигляді певного закону чи змін до чинних законів до сьогодні не прийнято. Конституційні та законодавчі гарантії щодо персональних даних залишаються чинними. Так, відповідно до ст. 32 Конституції України [1] не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини. Аналогічно відповідно до п. 6 ст. 6 Закону України «Про захист персональних даних» [6] не допускається обробка даних про фізичну особу, які є конфіденційною інформацією, без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини. А відповідно до п. 2 ст. 14 вказаного закону поширення персональних даних без згоди суб'єкта персональних даних або уповноваженої ним особи дозволяється у випадках, визначених законом, і лише (якщо це необхідно) в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Однак, слід зазначити, що проблема військової агресії та пов'язаної з нею загрози національній безпеці країни є багатоаспектною — політичною,

правовою, економічною, соціальною, соціологічною тощо. Її вирішення неминуче вимагає, у тому числі, відповідної цільової обробки значних обсягів персональної інформації. Адже значна частина громадян опинилася в зоні агресії. Інша частина стала учасником протиправних, у тому числі, терористичних діянь. Знехтувавши обов'язками щодо своєї країни, деякі з них продовжують користуватися правами та благами від української держави. Очевидно, що захист національної безпеки вимагає залучення не лише державних, але й громадських інституцій.

Чи дозволяє чинний на сьогодні правовий режим використання й захисту персональних даних вирішувати нагальні задачі щодо протидії військово-терористичній агресії?

Чи має право суспільство враховувати особливості використання захисту персональних даних в умовах загрози інтересам національної безпеки?

Ці питання, з нашої точки зору, мають право на окрему думку й певне пояснення.

По-перше, військова агресія змушує українську державу, суспільство, громадян і їх організації вдаватися до адекватних дій із метою захисту інтересів національної безпеки.

По-друге, саме через військову агресію, що триває більше двох років, вчинення воєнних злочинів і злочинів проти людяності виникли дії вимушеного виходу за рамки ординарного режиму захисту прав, свобод, передбаченого відповідними міжнародними зобов'язаннями України.

По-третє, є логічною, поруч з державними органами, поява громадських

інституцій, що стають на захист національної безпеки України, використовуючи інформаційні засоби, саме таким є Центр «Миротворець» [15]. Як зазначається в офіційній довідці, Центр «Миротворець» та однойменний сайт (<https://psb4ukr.org>) створені групою вчених і фахівців з питань дослідження ознак злочинів проти національної безпеки України, миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, що займаються творчою науковою та журналістською діяльністю.

Діапазон висловлюваних поглядів на генезис і природу прав людини є досить широким, про що свідчать офіційні та інформаційні матеріали Центру «Миротворець» та об'єктивна оцінка вимагає погодитися з цим. Права людини становлять найважливіший соціальний політико-правовий інститут, який об'єктивно виступає мірилом демократичних досягнень суспільства, показником рівня його цивілізованості. Саме від рівня забезпеченості прав, найбільшою мірою, залежить рівень розвитку самої особистості, її життя й здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека [11].

В інтересах збереження життя, здоров'я, свободи вільного пересування та інших прав і свобод громадян України колективом Центру «Миротворець» здійснюється фіксація та безпечно зберігання інформації щодо об'єктів дослідження, у діях яких присутні ознаки злочинів проти національної безпеки України, життя та здоров'я людини, миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Як зазначається, Центр «Миротворець» здійснює свою

діяльність у суворій відповідності до чинного законодавства України та міжнародних нормативно-правових актів, ратифікованих нашою державою. Інформаційне наповнення сайту «Миротворець» (<https://psb4ukr.org>) містить інформацію із загально-відомих і загальнодоступних відкритих джерел, яка використовується в науково-дослідних, творчих і журналістських цілях. Основними джерелами інформації, що використовуються Центром «Миротворець» для проведених наукових досліджень, є відкриті для загального доступу матеріали, які друкуються і розміщуються: у соціальних мережах, у веб-виданнях, на приватних веб-сторінках, у спеціалізованих форумах і блогах, транслюються на каналах телебачення та радіомовлення.

Слід зауважити, що зміст, який у офіційній Довідці названий об'єктом дослідження, більше відповідає загальноприйнятому в науці поняттю суб'єкта. Отже, фактично Центр збирає інформацію про осіб, щодо яких є підстави підозрювати у вчиненні певних злочинів. З посиланням на Кримінальний кодекс України Центр наводить перелік таких злочинів. Це, зокрема, дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади (ст. 109), посягання на територіальну цілісність і недоторканність України (ст. 110), державна зрада (ст. 111), диверсія (ст. 113), шпигунство (ст. 114), перешкоджання законній діяльності Збройних сил України та інших військових формувань (ст. 114-1), умисне вбивство (ст. 115), незаконне позбавлення волі

або викрадення людини (ст. 146), захоплення заручників (ст. 147), створення злочинної організації (ст. 255), сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності (ст. 256), бандитизм (ст. 257), терористичний акт (ст. 258), наруга над державними символами (ст. 338), пропаганда війни (ст. 436), планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни (ст. 437), порушення законів та звичаїв війни (ст. 438), застосування зброї масового знищення (ст. 439), найманство (ст. 447) тощо. Центр «Миротворець» пропонує використання інформації та відомостей, що містяться на однойменному сайті співробітникам правоохоронних органів України та іноземних держав.

Цілком державницька й патріотична ініціатива Центру «Миротворець» несподівано наштовхнулася на критику і певну заборону з боку Уповноваженого Верховної Ради з прав людини щодо публікації персональних даних. Так, зокрема, повідомляється, що Уповноважений Верховної Ради з прав людини просить СБУ та МВС покарати осіб, причетних до публікації персональних даних на сайті «Миротворець» [14]. Загалом, Уповноважений має право на подібні втручання, оскільки відповідно до статті 22 Закону України «Про захист персональних даних» Уповноважений Верховної Ради з прав людини здійснює контроль за дотриманням законодавства про захист персональних даних у межах повноважень, передбачених законом.

Сайт «Миротворець» [15] не заперечує, що збирає і поширює

інформацію щодо осіб, підозрюваних у протиправних діяннях. Однак визначає себе як Центр досліджень ознак злочинів проти національної безпеки України, миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку та підкреслює, що діє виключно в інтересах національної безпеки.

Спробуємо проаналізувати ситуацію та надати їй правову оцінку. Чи виникає автоматично право поширення персональних даних без згоди суб'єкта таких даних внаслідок та у зв'язку із вищезгаданим відступом України від міжнародних зобов'язань щодо певних прав особи, у тому числі права на повагу до приватного життя? Схоже, що автоматично — ні.

За загальним правилом відповідно до Закону України «Про захист персональних даних» обробка персональних даних без згоди суб'єкта таких даних заборонена. Відповідно до п. 5 ст. 6 Закону обробка персональних даних здійснюється для конкретних і законних цілей, визначених за згодою суб'єкта персональних даних.

Однак передбачена можливість і винятків. Відповідно до п. 6 зазначеної статті не допускається обробка даних про фізичну особу, які є конфіденційною інформацією, без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини. Як бачимо, в останньому випадку відхід від загального правила можливий, але лише в окремих випадках і на підставі закону, що їх визначає. Аналогічно відхід від загального правила передбачений і п. 2 ст. 14 Закону, відповідно до якого поширення персональних даних без

згоди суб'єкта персональних даних або вповноваженої ним особи дозволяється у випадках, визначених законом, і лише (якщо це необхідно) в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини. Подібним чином п. 1 ст. 24 Закону передбачає, що обмеження дії статей 6, 7 і 8 цього Закону може здійснюватися у випадках, передбачених законом, наскільки це необхідно в демократичному суспільстві в інтересах національної безпеки, економічного добробуту або захисту прав і свобод суб'єктів персональних даних чи інших осіб.

Таким чином, обробка, поширення персональних даних без згоди їх суб'єкта може здійснюватися, однак тільки:

— по-перше, у виняткових випадках, зокрема, в інтересах національної безпеки;

— по-друге, на підставі відповідної норми чи навіть окремого закону, що передбачає та врегульовує такі виняткові випадки.

З іншого боку, п. 2 ст. 25 Закону України «Про захист персональних даних» дозволяє обробку персональних даних і без застосування положень цього Закону, якщо така обробка здійснюється:

— по-перше, фізичною особою виключно для особистих чи побутових потреб;

— по-друге, виключно для журналістських та творчих цілей, за умови забезпечення балансу між правом на повагу до особистого життя та правом на свободу вираження поглядів.

Таким чином, щоб увести безпекову діяльність Центру Миротворець та

аналогічних інституцій в умовах військової агресії в цілком легітимне русло, видається доцільним не йти шляхом прийняття спеціального закону, а вивести таку діяльність за рамки обмежувального регулювання Закону України «Про захист персональних даних». Це можна зробити шляхом доповнення п. 2. ст. 25 Закону України «Про захист персональних даних ще одним підпунктом наступного змісту: «3) виключно з метою захисту національної безпеки України в умовах воєнного, надзвичайного стану або проведення антитерористичної операції».

Підсумовуючи розглянуті питання, слід зауважити наступне.

1. Право на захист персональних даних впливає з права на повагу до приватного та сімейного життя, до житла та кореспонденції, яке передбачене статтею 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та статтею 17 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права. Саме тому, право на захист персональних даних є не абсолютним, а відносним. У кожному випадку воно має бути приведене у відповідність з іншими правами особи.

2. Оцінюючи правомірність загалом обмежувальних з точки зору прав людини діянь в умовах іноземної агресії, слід відзначити, що українське та міжнародне законодавство не лише не забороняє певні обмеження прав особи, у тому числі й щодо захисту персональних даних в умовах загрози національним інтересам, але й прямо передбачає можливість їх застосування. Однак застосування таких обмежень має відповідати визначеній правовій процедурі.

3. Прийнявши Заяву про відступ від зобов'язань, визначених статтями 17 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права та ст. 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, Україна створила умови і для відступу від міжнародних зобов'язань щодо гарантування права на захист проти збору та використання персональних даних, яке становить частину права на повагу до приватного та сімейного життя, до житла та кореспонденції

4. Прийняття Заяви про відступ створює умови, але не веде до автоматичного обмеження дії норм законодавства України щодо права на захист персональних даних. Підставою такого обмеження може бути лише прийняття відповідного закону, шляхом внесення змін або окремого правового акта.

5. Для створення правових засад широкого залучення громадськості до захисту національної безпеки в умовах воєнного, надзвичайного стану або проведення антитерористичної операції вбачається доцільним дозволити обробку персональних даних виключно з метою захисту національної безпеки України без застосування положень Закону України «Про захист персональних даних». Це можна запровадити шляхом внесення відповідних змін до статті 25 указанного Закону.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : від 28 червня 1996 р. // Офіційний портал Верховної Ради України. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/>

show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80

2. Загальна декларація прав людини ООН: від 10.12.1948 // Офіційний портал Верховної Ради України. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015

3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права ООН: від 16.12.1966 // Офіційний портал Верховної Ради України. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_043

4. Про захист прав людини і основоположних свобод: Конвенція Ради Європи від 04.11.1950. // Офіційний портал Верховної Ради України. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004

5. Про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних: Конвенція Ради Європи від 28.01.1981. // Офіційний портал Верховної Ради України. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_326

6. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 // Офіційний портал Верховної Ради України. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>

7. Про Заяву Верховної Ради України «Про відступ України від окремих зобов'язань, визначених Міжнародним пактом про громадянські і політичні права та Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод»: постанова Верховної ради України від 21.05.2015 // Офіційний портал Верховної Ради України. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/462-19>

8. Про внесення змін до Закону України «Про боротьбу з тероризмом»

щодо превентивного затримання у районі проведення антитерористичної операції осіб, причетних до терористичної діяльності, на строк понад 72 години: Закон України від 12.08.2014 № 1630-VII // Офіційний портал Верховної Ради України. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1630-18>

9. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо особливого режиму досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції: Закон України від 12.08.2014 № 1631-VII // Офіційний портал Верховної Ради України. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1631-18>

10. Про здійснення правосуддя та кримінального провадження у зв'язку з проведенням антитерористичної операції: Закон України від 12.08.2014 № 1632-VII // Офіційний портал Верховної Ради України. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1632-18>

11. Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно-правове забезпечення реалізації та захисту / За заг. ред. В. Б. Авер'янова. — Київ, Науково-виробниче підприємство «Видавництво «Наукова думка» НАН України», 2007. — С. 11

12. Про військово-цивільні адміністрації: Закон України від 03.02.2015 № 141-VIII // Офіційний портал Верховної Ради України. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/141-19>

13. Посібник з європейського права у сфері захисту персональних даних. — К. : К.І.С., 2015. — 216 с.

14. Омбудсмен вимагає притягнути Герашенка до кримінальної відповідальності // Корреспондент. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://ua.korrespondent.net/ukraine/3509044-ombudsmen-vumahaie-prytiahnuty-heraschenka-do-kryminalnoi-vidpovidalnosti>

15. «Миротворець». Центр досліджень ознак злочинів проти національної безпеки України, миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://psb4ukr.org/>

16. Пазюк А. Міжнародно-правовий аналіз інформаційних прав людини в Конституції України // Інтернет-платформа для вчених «Academia.edu». — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.academia.edu/14102253/>

17. Дерогація // Вікіпедія. Вільна енциклопедія. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%BE%D0%B3%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F>

Дихтиевский П. В., Марченко В. Б. Проблемы использования и защиты персональных данных в условиях угрозы интересам национальной безопасности

В статье анализируется проблематика использования и защиты персональных данных в условиях угрозы интересам национальной безопасности Украины. Обращается внимание на определенные законодательные препятствия относительно участия общественных формирований в отстаивании интересов национальной безопасности страны. Предлагаются конкретные пути решения проблемы путем внесения соответствующих изменений в Закон Украины «О защите персональных данных».

Ключевые слова: персональные данные, защита персональных данных, конфиденциальная информация о лице, право на уважение к частной и семейной жизни, к жилью и корреспонденции, право на отступление от обязательств, дерогація, угроза интересам национальной безопасности.

Dikhtiyevsky P. V., Marchenko V. B. Issues of personal data usage and protection under conditions of the threat to the interests of national security

The article reveals issues of usage and protection for personal data under conditions of the threat to the interests of national security of Ukraine. Special attention is paid to the defined legislative drawbacks regarding participation of non-governmental organizations in providing national safety of the state. Here've been proposed the detailed proposals to solving the discussed issues by amending the Law of Ukraine "On personal data protection".

Key words: personal data, personal data protection, confidential information about a person, the right to respect of private and family life, to the place of living & correspondence, the right to withdraw obligations, threat to the interests of national security.

Стаття надійшла 14 березня 2016 р.